

FRAMTIDENS
s **lel**
I ÖSTRA MELLANSVERIGE

Utredning och utveckling av rådgivningspaket för små och medelstora företag

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
2. Syfte	3
3. Metodik	3
4. Resultat från kartläggningen av rådgivningsmaterial och utredning om rådgivning	3
4.1 Broschyr (pdf)	4
4.2 Böcker	4
4.3 Hemsidor	4
4.4 Kalkylverktyg	5
4.5 Utredning	5
5. Resultat från enkätsvar kring rådgivning	6
5.1 Installatörer	6
5.2 Fastighetsägare	7
5.3. Energi och klimatrådgivare	9
6. Slutsatser	12

1. Bakgrund

Projektet Framtidens solel i Östra Mellansverige har som målsättning att öka företagandet kring solenergi liksom antal installationer av solenergi hos små och medelstora företag. Projektet är uppdelat i olika moduler och det finns en modul som heter **Utredning och utveckling av rådgivningspaket för små och medelstora företag** som handlar om att kartlägga vilket material som finns till hands idag och vad som behöver utvecklas.

I denna modul kommer befintlig privat och offentlig rådgivning att utredas för att se om denna skulle kunna utvecklas för att små och medelstora företag ska få ett bättre beslutsunderlag i samband med investering i solel. Därutöver är det viktigt att utreda även annan rådgivningsverksamhet som skulle kunna nyttjas för att informera om solelens möjligheter, exempelvis inom mer traditionell affärsrådgivning. Viktiga aktörer inom detta område är kommunernas näringslivssekreterare, Almi, NFC och privata konsulter som företagare använder sig av i samband med bokföring, deklARATIONER etc.

Innan vi tar arbetet vidare med olika rådgivande aktörer på marknaden beslutade vi inom projektet att det först behöver kartläggas vilket rådgivningsmaterial som idag finns tillgängligt.

2. Syfte

Syftet är att kartlägga vilket rådgivningsmaterial som redan finns om solel riktat till små- och medelstora företag. Dessutom att kartlägga hur nuvarande rådgivning görs och kring vad. Utredningen ska sedan kunna utgöra en grund när man går vidare och arbetar fram lämpligt material.

3. Metodik

Kartläggningen har genomförts på flera sätt. Med hjälp av koordinatorena hos övriga projektpartner i projektet har en stor del av kartläggningen kunnat göras. De har fått frågan kring vilket material de känner till finns och svar har inkommit från samtliga koordinatörer. Dessutom har sökning på Internet genomförts för att hitta tänkbara källor till material. En specifik genomgång har gjorts hos ett antal el- och energibolag.

Alla resultat vid sökning och förfrågning har gått igenom och de informationskällor som antingen var direkt riktade mot företag eller de som hade information av intresse för företag t ex kring regelverk eller kunskap om solceller behölls. Informationsmaterialet fördelades i kategorierna hemsidor, broschyrer, böcker, kalkylverktyg och utredningar.

För att ta reda på hur rådgivningen ser ut i praktiken har några grupper fått svara på enkäter om vilken rådgivning de har idag och vilket material de har och vad för material de skulle vara i behov av. Energi- och klimatrådgivarna i kommunerna i östra Mellansverige har svarat på en enkät och i samband med en enkät till installatörer om andra frågor lade vi till några som handlade om rådgivning. I samband med ett enkätutskick till en grupp fastighetsägare passade vi på att ställa några frågor om vilken kunskap och rådgivning de skulle vara i behov av. Det innebär att vi också har fått reda på vilket rådgivningsbehov som finns hos delar av den rådsökande gruppen. Enkätsvaren har sammanställts i en excel-fil och diagrammen finns publicerade under nästkommande rubrik.

4. Resultat från kartläggningen av rådgivningsmaterial och utredning om rådgivning

Om resultatet kan man konstatera att det inte finns så omfattande med material som riktar sig specifikt till företag. Det mesta materialet är riktat till privatpersoner.

4.1 Broschyr (pdf)

Några företag har valt att ta fram broschyrer kring solel som är nedladdningsbara. De innehåller information kring hur man som företag går till väga när man ska skaffa solceller. Även några projekt som tidigare genomförts finns dokumenterade i nedladdningsbara pdf:er, där kan man bland annat hitta goda exempel.

Vattenfall:

<https://www.vattenfall.se/globalassets/foretag/miljo/solceller/solceller-for-foretag.pdf>

Solel för lantbruk (pdf):

http://www.gafe.se/Global/Material/NY_Solel_lantbrukare_webb_maj2015.pdf

Installatör ECOkraft:

<http://www.ecokraft.se/solceller/solcellspaket-lantbruk-foretag-fastighet-pris/>

Solarregion Skåne

4.2 Böcker

Det finns inte så många böcker om solenergi som har fokus på solel vilket kan bero på att solel är en marknad som utvecklats kraftigt de senaste åren och därtill olika typer av stöd och skatteregler. En bok skulle snabbt tappa sin aktualitet men en bok som innehåller fakta om allt från olika typer av solceller till hur man monterar är Solenergiboken som Lars Andrén skrivit. Den är aktuell eftersom den har fokus på teknik och i huvudsak riktar sig till fackfolk.

Solenergiboken, Lars Andrén:

<http://www.drivkraft.nu/bocker/solenergiboken%E2%80%A8/>

4.3 Hemsidor

När man söker på solel hittar man framförallt hemsidor med aktuell information. Det är framförallt de stora energibolagen som bidrar med kunskap kring solel. Eftersom det pågår en del forskning och projekt kring solel finns en del hemsidor som presenterar resultat därifrån. Något som sticker ut är Bengts Villablogg som drivs av en engagerad privatperson som har en av de mest aktuella hemsidorna när det gäller solel.

Energimyndigheten, Om solel:

<http://www.energimyndigheten.se/fornybart/solenergi/solceller/>

Solelprogrammet, Projektering:

<http://www.solelprogrammet.se/Projekteringsverktyg/>

Bixia, Om solel:

<https://www.bixia.se/varfor-valja-bixia/solel>

Tekniska Verken, Om egen elproduktion, regler etc.

<https://www.tekniskaverken.se/tjanster/elnat/egen-elproduktion>

EON, OM solel:

<https://www.eon.se/privat/for-hemmet/solceller/solcellspaket.html>

Vattenfall, För företag:

<https://www.vattenfall.se/foretag/energilosningar/solceller/>

Vattenfalls solcellsguide:

<https://solcellsguiden.vattenfall.se/>

Framtidens solel:

<http://framtidenssolel.se/verkytyg-for-foretag/>

Solar region Skåne

<http://solarregion.se/om-solenergi/solceller/>

Bengts nya villablogg

<http://bengtsvillablogg.info>

4.4 Kalkylverktyg

Ett kalkylverktyg har tagits fram av Mälardalens högskola och är inte speciellt riktat till SMF, men kan användas ändå som lönsamhetskalkyl innan ett investeringsbeslut.

<http://www.mdh.se/forskning/inriktningar/framtidens-energi/investeringskalkyl-for-solceller-1.88119>

4.5 Utredning

Eftersom solel är ett område som det pågår forskning och drivs projekt kring finns också några utredningar gjorda som kan vara av intresse.

"Solceller på svenska kontorsbyggnader" av Energiforsk:

<http://www.energiforsk.se/program/solel/rapporter/solceller-pa-svenska-kontorsbyggnader/>

Utredning av BELOK:

http://belok.se/download/genomforda_projekt/Solceller%20p%C3%A5%20tak_handbok.pdf

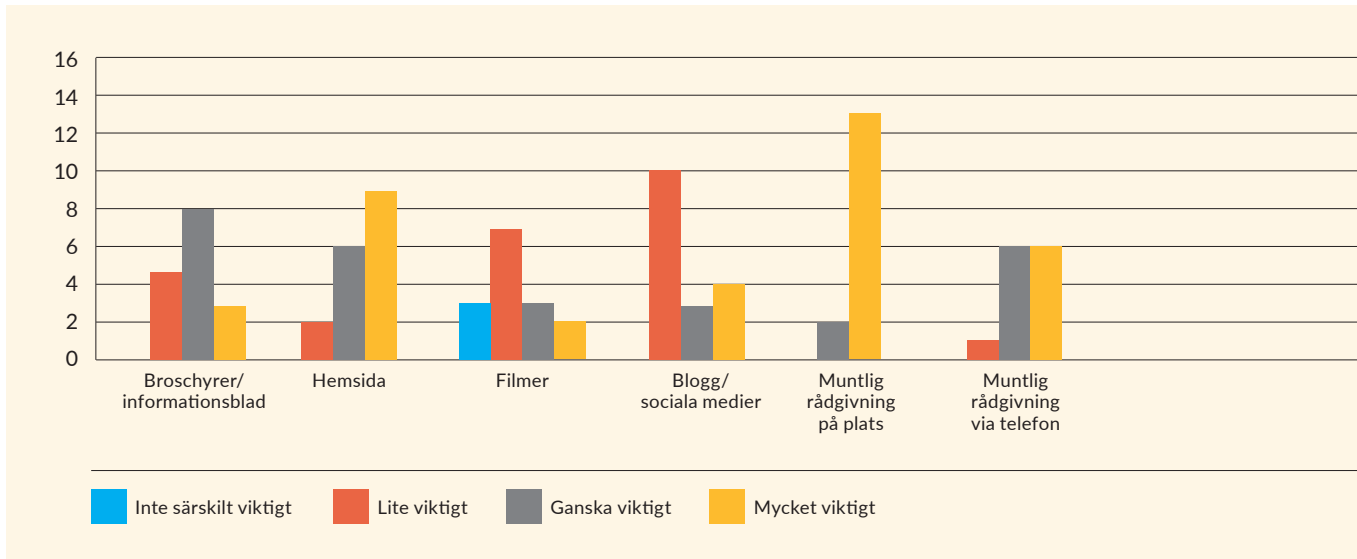

5. Resultat från enkätsvar kring rådgivning

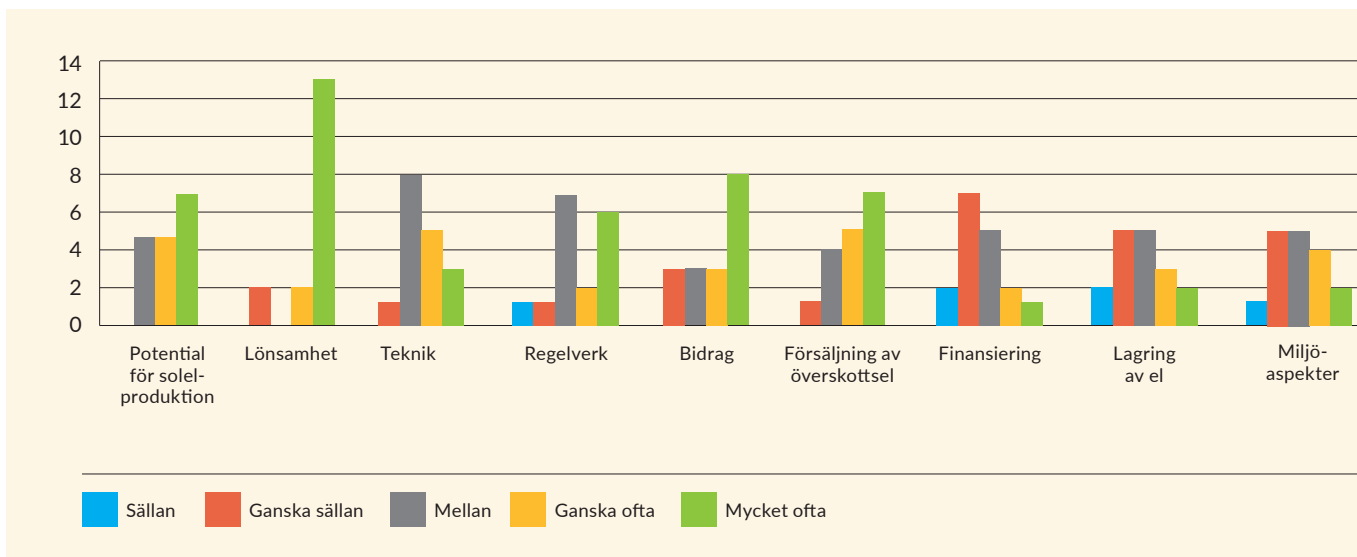
5.1 Installatörer

I samband med ett enkätutskick till installatörer i östra Mellansverige skickade vi med 4 frågor som berörde rådgivning. Här är svaren på dessa.

Figur 1. Vilket rådgivningsmaterial använder ni er av gentemot små och medelstora företag och vänligen rangordna dem efter hur betydelsefulla var och en är?

Figur 2. Vänligen rangordna de vanligaste frågorna som små och medelstora företag ställer till er?

Fråga. Tycker ni att det är någon form av rådgivningsmaterial som saknas hos er som ni tror att små och medelstora företag skulle ha nytta av?

- Klara uppdaterade myndighetsregler, elsäkerhetsverk, skatteverk etc.
- Varför det skiljer i pris mellan olika fabrikat av solceller borde man belysa mer. Man får det man betalar för.
- Nej, har utvecklat ett kundanpassat eget material.
- Nej x 4

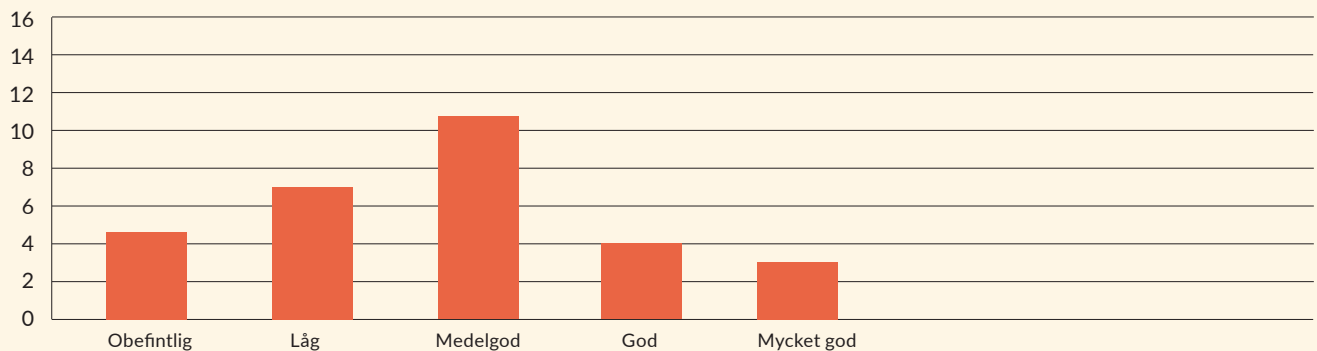
Fråga. Finns det några områden där ni känner att ni skulle behöva öka er egen kompetens, för att kunna ge små och medelstora företag bästa möjliga rådgivning?

- Regelverket.
- Regelverk tillstånd.
- Jag skulle se att en ökad kunskap hos personer som diskuterar solel att det faktiskt är skillnad på produkter och produkter även när det kommer till solceller.
- Vi försöker alltid hålla oss uppdaterade, nu är det utbildning och certifiering för batterilagring hos våra leverantörer som står på tur.
- Finns alltid behov att utvecklas.
- Ny teknik och framtidens produkter i branschen.
- Nej x 3

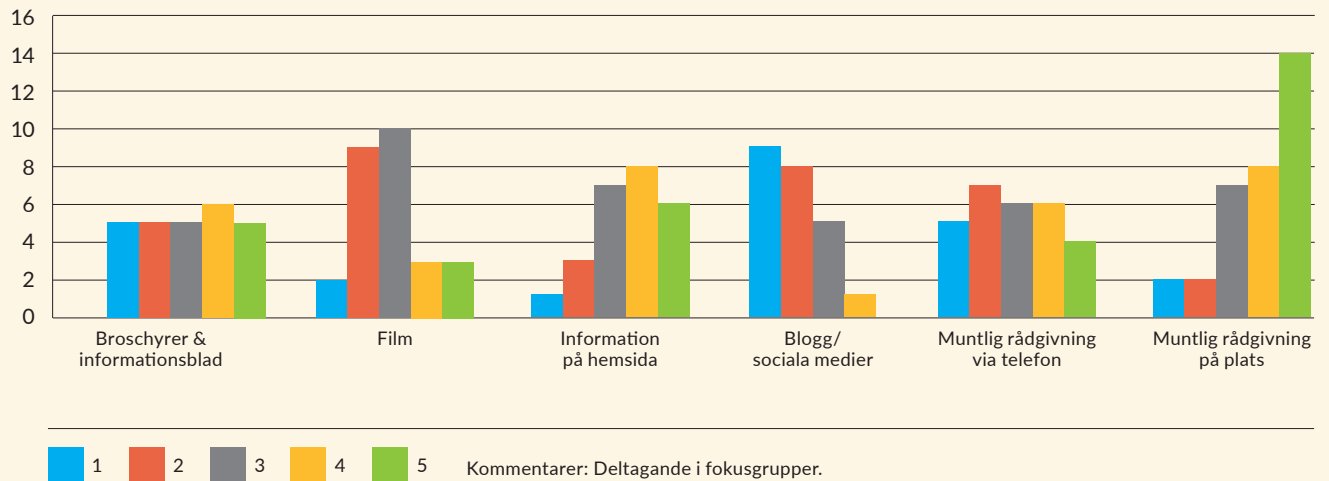
5.2 Fastighetsägare

I samband med ett utskick med frågor till fastighetsägare berörde några av frågorna rådgivning. Nedan följer svaren från på dessa frågor.

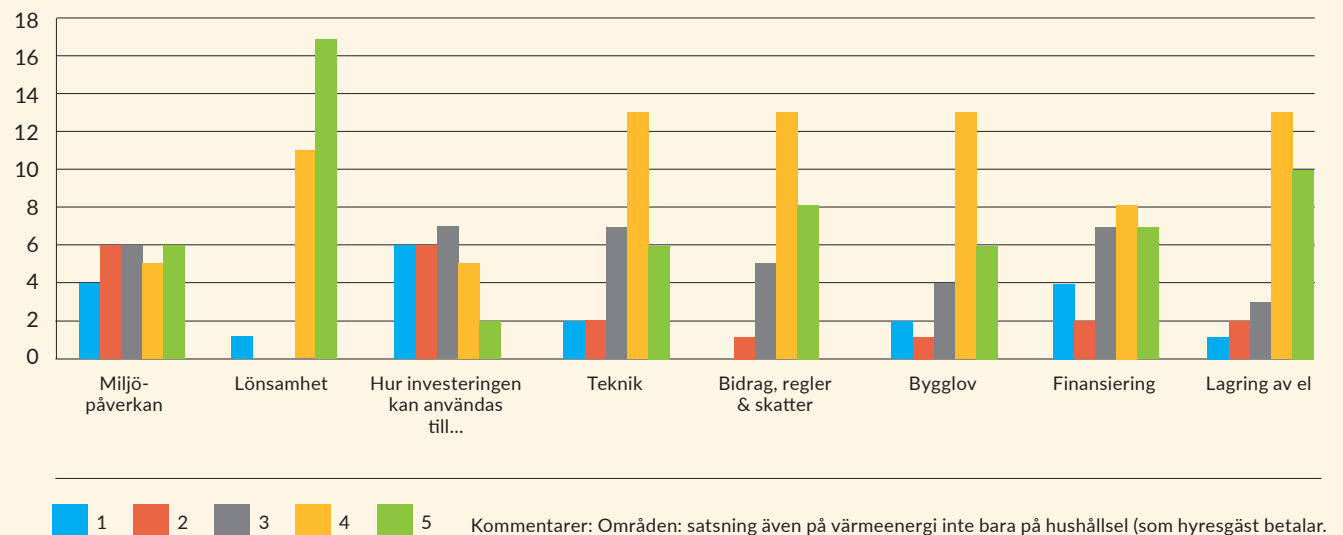
Figur 3. Hur bedömer ni er kunskapsnivå kring solel i er organisation?

Figur 4. Om ni skulle satsa på en investering i solceller, vilken typ av information och rådgivning skulle ni då vilja ha. Vänligen rangordna där 1 lägsta (lite viktigt) och 5 är högsta värdet (mycket viktigt)

Figur 5. Vilka områden skulle du vilja att informationen och rådgivningen omfattade? Vänligen rangordna där 1 är lägsta värde (lite viktigt) och 5 högsta värde (mycket viktigt).

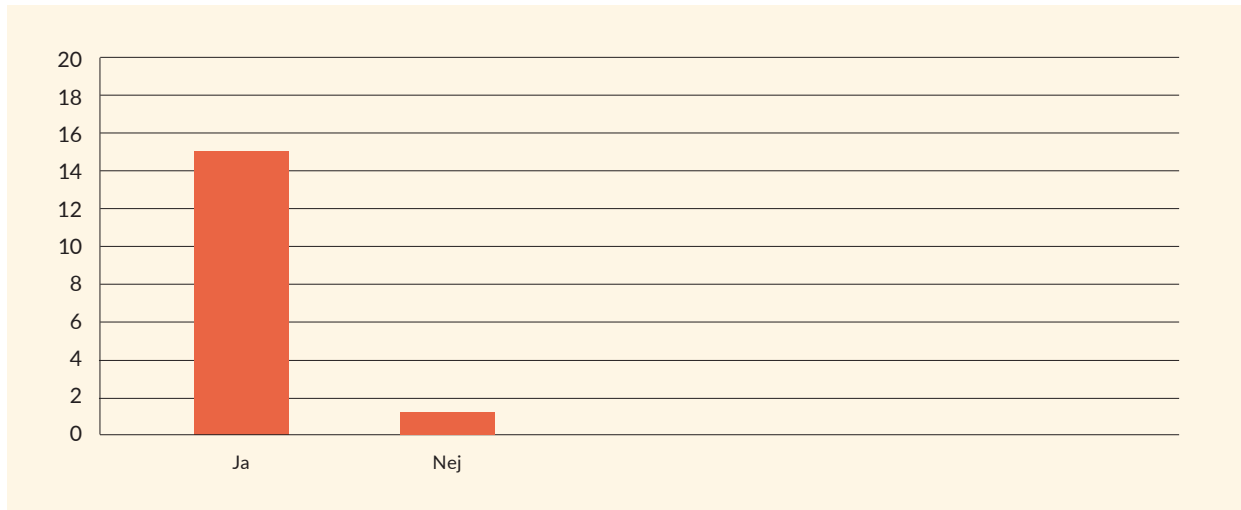

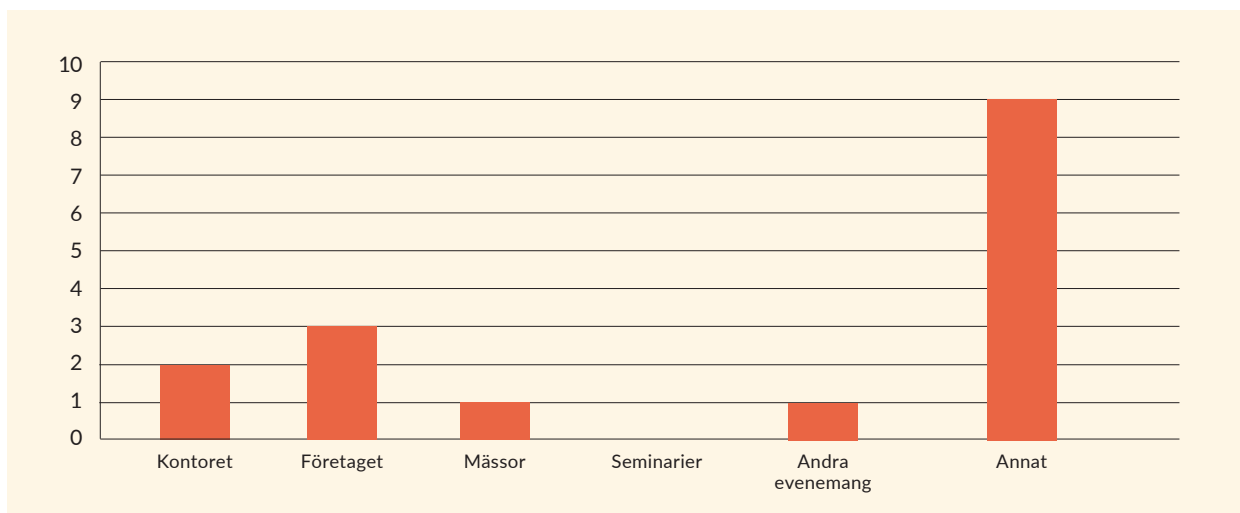
5.3 Energi och klimatrådgivare

Energi- och klimatrådgivare i östra Mellansverige har svarat på en enkät kring hur deras rådgivning kring soleil riktad mot små- och medelstora företag ser ut.

Figur 6. Ger du rådgivning kring soleil till små- och medelstora företag?

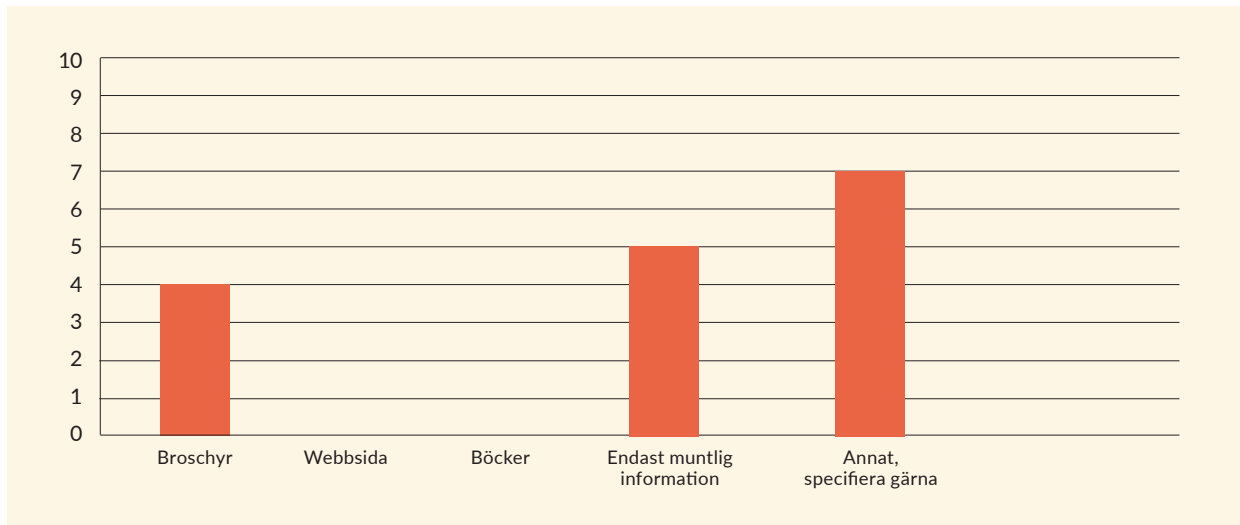
Figur 7. När sker eventuell rådgivning kring soleil till sme?

Annat:

- Via telefon.
- Företaget, mässor samt seminarier. Ibland även i samband med projekt.
- Kontoret, företaget, mässor.
- Allt ovanstående plus mail och telefon.
- Samtliga ovan plus e-post och telefon.
- Telefonsamtal.
- Varierar, går inte att svara på en plats.

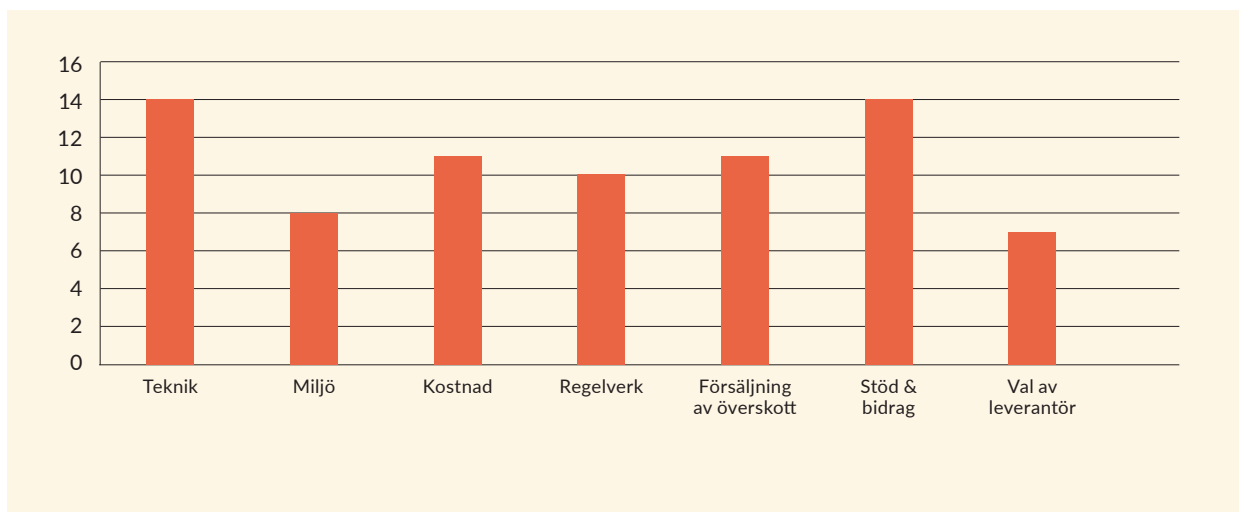
Figur 8. Vilket material används då?

Annat, specificera gärna:

- Muntligt + broschyrer.
- Kontoret, muntligt.
- Allt ovanstående beroende på vad de vill ha.
- En blandning av alternativen ovan.
- Både muntlig och skriftlig info samt tips om hemsidor.
- Muntlig information.
- Mycket muntligt. Ger det material som finns framtaget - ej anpassat till sme - som kan vara relevant. Mycket börjar bli gammalt eller inaktuellt eftersom utveckling och regeländringar går fort.

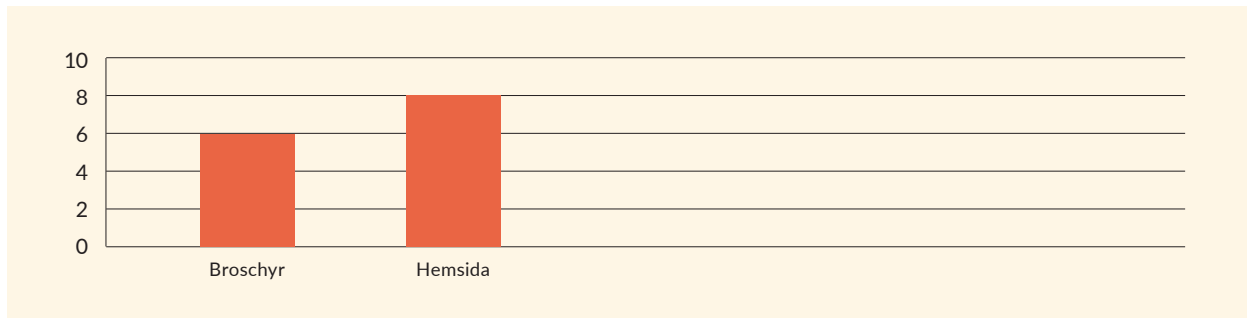
Figur 9. Vad handlar rådgivningen om?

Annat:

- Hela paket

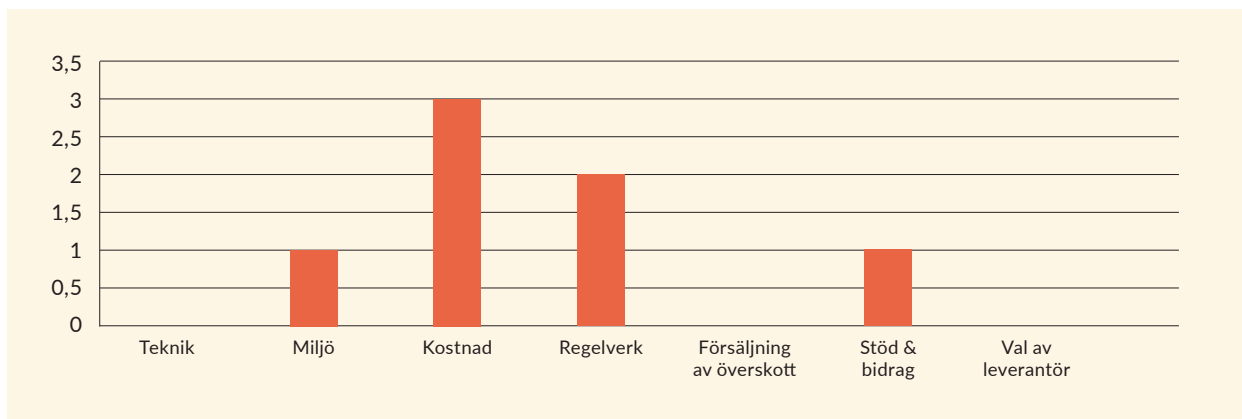
Figur 10. Vad skulle du önska för material att komplettera med?

Kommentarer:

- Båda två ovan.
- En bra hemsida där allt finns samlat, tydligt och enkelt.
- Broschyr som vänder sig till företag och brf:er. Det finns bara bra material för privatpersoner
- Ett verktyg som företag kan använda för att få ut den ekonomiska biten i att skaffa solceller. Hur skulle affären se ut rent ekonomiskt? (Ränta, pay-off etc.)
- Hemsida där man själv kan gå vidare och läsa fördjupad information, men vid första kontakterna och inledande diskussioner med företagen (eller andra) är det bra med en broschyr av något slag där principer och "bra att tänka på" presenteras.
- Solenergi "Hållbart&Gratis!" liknande men skriven till företag

Figur 11. Vad skulle önskat material innehålla för information?

Annat:

- I stort sett samtliga ovan.
- Tekniken är ganska enkel. Det som är knepigast är allt runt regelverken. Gärna kostnader + bidrag och stöd (även om dessa data snabbt blir inaktuella). Gärna tips på bra hemsidor, länkar m.m för "självstudier".
- Allt!
- Gärna om stöd och hur man går till väga - lathund
- Allt
- Lite om alla alternativ ovan men med fokus på regelverk och how to tools
- Alla av ovan
- Allt
- På hemsidan önskar jag allt ovanstående, både som övergripande och fördjupande information. Broschyren/motsv behöver bara kort ta upp de viktigaste aspekterna. Linköping (och Motala) har en broschyr riktad till främst privatpersoner, som skulle kunna vara en utgångspunkt.

1. Slutsatser

Efter den här genomgången av informationsmaterial riktad till små- och medelstora företag om solel är slutsatsen att det finns tillräckligt med information men den är inte paketerad och riktad till företag. Det finns informationsmaterial som tar upp alla tekniska delar kring solel t ex vilka olika typer av solceller som finns, hur de monteras och vilken taklutning som är lämplig. Det finns också informationsmaterial som visar goda exempel framförallt från privatpersoner och det finns information om vilka regler som gäller kring skatter och bidrag. Även om informationen som företagarna behöver redan finns att tillgå är det ett problem att det inte finns ett tydligt material riktad mot den specifika gruppen. Att inom projektet ta fram ett tilltalande rådgivningsmaterial specifikt till målgruppen är nästa steg.

Vi har också intervjuat näringslivskontoret i Motala kommun och deras uppfattning är att det behövs rådgivningsmaterial riktad till företag. De tycker att rådgivningsmaterial skall vara lättläst och lättillgängligt och gärna i fickformat. Det måste fånga ett intresse och för företagen bör man också peka på alla fördelar, ekonomiska framför allt.

Efter en genomgång av enkätsvaren blir bilden att det önskas mer samlat informationsmaterial, gärna på en hemsida. Mycket av rådgivningen sker idag muntligt inom de flesta ämnesområden, teknik, miljö, kostnad, regelverk, försäljning av överskott, stöd och bidrag och val av leverantör.

Den information man önskar sig från en bra Informationskälla är miljö, kostnad, regelverk och stöd och bidrag enligt energi- och klimatrådgivarna. Om man tittar lite närmare på svaren från installatörer och fastighetsägare finns en önskan om material med info om lönsamhet, bidrag och regler och även lagring av el. Det finns önskemål om material både i form av broschyr och på en hemsida.

Fastighetsägare var tillfrågade mer utifrån att de är en målgrupp för rådgivning och de svarade på vad de ansåg om sin nuvarande kunskapsnivå. Många tycker att de har en medelgod kunskapsnivå men många bedömde den även som obefintlig eller låg. Här är en viktig målgrupp för kunskapshöjande insatser.

Energi och klimatrådgivarna ger rådgivning kring solel riktad till små- och medelstora företag. Telefon är en vanlig kommunikationskanal men mycket rådgivning sker även vid seminarier, i samband med projekt och på kontoret. Energi och klimatrådgivarna önskar både hemsida och broschyr.

En rekommendation är att ett rådgivningspaket med både material och metodik tas fram inom projektet riktad till små och medelstora företag. Det kommer sedan att spridas genom de kanaler vi har utvecklat inom projektet Framtidens solel i östra Mellansverige.

